

**ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА; ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ
УЧЕНЬ**

**THEORY AND HISTORY OF THE STATE AND LAW; HISTORY OF POLITICAL AND
LEGAL STUDIES**

<https://doi.org/10.26565/2075-1834-2024-37-02>

УДК 340.116.05

А. В. БЕРЕСТЕНЬ

аспірант юридичного факультету

E-mail: avberesten@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-6148-3453>

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

м. Харків, 61022, майдан Свободи 4

**УНІВЕРСАЛЬНІ ЦІННОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЯК ПРАВОВІ
СТАНДАРТИ ПРАВОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ (ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ
АСПЕКТ)**

АННОТАЦІЯ. *Вступ.* Статтю присвячено науково-практичному аналізу положень Закону України від 24.08.2023 № 3354-ІХ «Про правотворчу діяльність» (далі – Закон) який передбачає врегулювання суспільних відносин у сфері правотворчої діяльності в Україні в умовах євроінтеграції, а саме, діяльності та регулюванні відносин, пов'язаних із її плануванням, розробкою, прийняттям (виданням), застосуванням нормативно-правових актів та правовим моніторингом. У статті наведено аналіз окремих положень закону, юридичні та організаційні принципи правотворчої діяльності, методи і послідовність її здійснення, усунення прогалин і конфліктів у нормативно-правових актах.

Короткий зміст основних результатів дослідження. Закон створює основи правотворчої діяльності в Україні «від початку до кінця», включаючи закріплення етапів розробки проектів законів. Зокрема, встановлюється, що проект нормативно-правового акту повинен бути розроблений на основі концепції проекту нормативно-правового акту. Ця концепція відображає принциповий підхід до регулювання суспільних відносин, мету і завдання правового регулювання, нові права і обов'язки учасників правовідносин, а також передбачувані соціально-економічні та інші наслідки його реалізації у випадку прийняття (видання) нормативно-правового акту і т. д.

Висновок. Відмова від радянського принципу монополії на правотворчу діяльність передбачає розширення кола суб'єктів, які згідно з Конституцією та законами України мають право приймати нормативно-правові акти. Це також породжує потребу у громадському контролі за вказаним процесом, що вимагає концептуального переосмислення юридичної практики в процесі правотворчої діяльності в Україні. Проблеми, пов'язані з організаційно-правовим забезпеченням, мають негативний вплив на права та свободи людини, ефективність роботи суб'єктів правотворення та загальну досконалість системи законодавства. Зазначене обумовлює необхідність негайного законодавчого врегулювання правотворчої діяльності в Україні, щоб уникнути негативних наслідків для суспільства і забезпечити ефективне функціонування правової системи країни.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: *право, закон, правотворча діяльність, юридична практика, юридична техніка, євроінтеграція, сталий розвиток.*

Як цитувати: Берестень А.В. Універсальні цінності Європейського союзу як правові стандарти правотворчої діяльності в Україні (теоретико-правовий аспект). *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Право».* 2024. Вип. 37. С. 28-34. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2024-37-02>

In cites: Beresten A.V. Universal values of the European Union as legal standards of law-making activity in Ukraine (theoretical-legal aspect). *The Journal of V.N. Karazin Kharkiv National University, Series "Law",* (37), P. 28-34. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2024-37-02> (in Ukrainian)

Постановка проблеми. Впровадження та апробація універсальних цінностей Європейського Союзу (далі ЄС) у якості правових стандартів правотворчої діяльності в Україні є складним, але необхідним процесом. Доцільність адаптації української правотворчої процедури до європейських стандартів і цінностей, які визнані та застосовуються в країнах-

членах ЄС обумовлюється євроінтеграційними прагненнями України.

Універсальні цінності ЄС, такі як принципи демократії, прав людини, правової держави, соціальної справедливості та рівності перед законом, вважаються важливими складовими частинами європейської ідентичності та правової системи.

Проте, реалізація зазначених засад у правовій реальності України є проблематичною через недостатню гармонізацію законодавства з європейськими нормами. Отже, завданням сучасної юридичної науки є пошук ефективних механізмів та стратегій для адаптації української правової системи до універсальних цінностей ЄС, що є важливим етапом на шляху до європейської інтеграції та підвищення якості життя громадян України.

Стан наукового дослідження теми. Проблема дослідження пояснюється необхідністю встановлення взаємозв'язку між універсальними цінностями ЄС та процесом правотворчої діяльності в Україні з метою гармонізації національного законодавства з європейськими стандартами. Наукові дослідження в цій сфері зосереджені на розгляді теоретичних засад та практичних аспектів імплементації універсальних цінностей ЄС в українському правовому просторі зокрема у працях О.С. Передерія, В. Г. Гриценка, Є. Ю. Соболя, Л. Т. Рябовол, В. М. Кондратенка, Т. М. Мілової [9], І. В. Яковюк [8] та ін. Спеціальні ж теоретико-правові дослідження щодо розгляду змісту та значення універсальних правових цінностей Європейського Союзу, які є основоположними принципами у процесі формування законодавства в Україні на сьогоднішній день не проводились.

Мета дослідження. Метою дослідження є розкриття змісту та значення універсальних правових цінностей ЄС, які застосовуються як керівні засади у процесі правотворчої діяльності в Україні.

Основні результати дослідження. Довготривалі реформи правової бази законотворчої діяльності в Україні у відповідності до стандартів ЄС почалися давно. Так перші спроби врегулювання правотворчої діяльності в Україні відбулися в 1994 році, коли Інститут законодавства Верховної Ради України розробив проект Закону України «Про закони і законодавчу діяльність в Україні». Крім того, був створений проект Закону України «Про нормативно-правові акти», який ухвалив український Парламент у 1999 році, але не набув чинності через президентське вето, яке не було подолане.

З першого року проголошення незалежності Україною, правотворча діяльність стала важливою функцією органів публічної влади, проте тривалий час був відсутній чіткий нормативний фундамент на рівні закону. Чисельні спроби ухвалення закону про нормативно-правові акти та регулювання питань планування правотворчої діяльності та контролю за нею

не дали результатів через відсутність узгодженої політичної позиції серед законодавців. Це призвело до серйозних прогалин у законодавчому регулюванні сфери правотворчості.

Універсальні цінності ЄС (демократія, верховенство права, принципи правової держави, соціальна справедливість, захист прав і свобод людини і громадянина) відіграють важливу роль у вирішенні проблем правотворчості. Важливо підкреслити, як їхня реалізація може сприяти вдосконаленню правотворчого процесу в ЄС та його державах-членах. Важливо дослідити способи і методи, за допомогою яких ці універсальні цінності можуть бути інтегровані в правотворчий процес в Україні з урахуванням її конкретних потреб. Зокрема:

1. Поєднання принципу Демократичного процесу з універсальними цінностями ЄС є ключовим аспектом для забезпечення легітимності, прозорості та відповідності законодавства європейським стандартам. Це означає, що демократичний процес повинен бути відкритим, доступним та відповідальним перед громадянами. Всі прийняті рішення щодо розробки того чи іншого проекту закону повинні ґрунтуватися на участі та врахуванні думок громадян, забезпечуючи їхні права та інтереси.

2. Принцип пропорційності у правотворчому процесі відображає необхідність збереження балансу між державною владою та індивідуальними правами громадян. Цей принцип передбачає, що будь-які заходи, прийняті на рівні ЄС або в його державах-членах, повинні бути обґрунтованими та обмеженими лише для досягнення законної мети. Отже законодавча влада повинна демонструвати, що будь-який прийнятий закон є обґрунтованим та виправданим у контексті конкретної проблеми чи мети, яку він має вирішити.

3. Принцип необхідності та обґрунтованості передбачає, що будь-які законодавчі або регулятивні заходи повинні бути обмежені лише тим, що є необхідним для досягнення публічного інтересу. Це означає, що втручання в права та свободи громадян повинне бути обґрунтованим та обмеженим, враховуючи мету, яку потрібно досягти. Даний принцип також вимагає, щоб будь-яке обмеження прав і свобод мало чітке обґрунтування в законі та базувалося на справедливих і об'єктивних критеріях. Це сприятиме забезпеченню прозорості та законності у правовому регулюванні.

4. Принцип системності передбачає узгодженість та взаємозв'язок усіх елементів правової системи, починаючи від формулювання законодавчих ініціатив до їхньої реалізації та застосування. Цей принцип сприяє

створенню збалансованої та консистентної системи права, яка відповідає потребам суспільства. Поєднання принципу системності з універсальними цінностями ЄС сприяє створенню збалансованої системи законодавства яка відображає цінності та інтереси громадян, забезпечуючи при цьому стабільність, прозорість та легітимність правової системи.

5. Принцип наукового забезпечення передбачає використання результатів наукових досліджень, експертних оцінок та аналізу для обґрунтування та розробки правових рішень. Цей підхід забезпечує об'єктивність, консистентність та ефективність у формуванні законодавства. Наукові дослідження та експертні оцінки повинні сприяти реалізації цих цінностей у законодавстві, забезпечуючи захист прав та інтересів громадян. Таке поєднання дозволить створювати законодавство, яке ґрунтується на об'єктивних даних та експертних знаннях, а також відповідає вимогам справедливості, законності та демократії, що є ключовими цінностями ЄС.

6. Принцип ресурсної забезпеченості відноситься до доступності необхідних матеріальних, людських та фінансових ресурсів для проведення правотворчого процесу. Цей принцип визначає, наскільки ефективно можуть функціонувати інституції, які займаються створенням законів та нормативно-правових актів. Тому, забезпечення достатніх ресурсів для правотворчого процесу дозволяє забезпечити доступність участі різних груп громадян у формуванні законів, збільшує прозорість та відкритість процесу прийняття рішень, а також сприяє створенню законодавства, яке відповідає вимогам демократії та захищає права та інтереси громадян. Таке поєднання дозволяє зміцнити довіру громадян до законодавчих органів та підвищити легітимність правових актів, які приймаються.

Процес приведення у відповідність законодавства України до вимог і стандартів міждержавної системи права ЄС є тривалим, складним, але необхідним з огляду на реальну перспективу входження України у правовий простір ЄС. Однією із важливих складових у цьому процесі є поступове запровадження прогресивних стандартів юридичної практики, які мають домінувати у сфері правотворчості [10, с. 9].

Одним із важливих компонентів апробації європейських стандартів є трансформація юридичної практики в сфері правотворчої діяльності в Україні. Зазначений компонент вважається складним, оскільки очевидною є відсутність взаємодія між суб'єктами правотвор-

чої діяльності, а законодавчі ініціативи часто не взаємодіють з програмними документами або між собою. За твердженням керівного складу Верховної Ради України, відсутність єдиного згодженого підходу до роботи з нормативно-правовими актами (далі НПА) призвела до того, що на даний момент чинна їх кількість перевищує 1 мільйон, що є юридичною катастрофою як для суб'єктів юридичної практики, так і для громадян [3]. Така ситуація потребує кореляції.

У продовження викладеного, зазначимо що в ЄС на сьогодні успішно впроваджені прогресивні практики щодо оцінки впливу проектів НПА на суспільні відносини. Зокрема, країни-члени, такі як Чехія, Німеччина, Греція, Угорщина, Латвія, Польща, Швеція, Іспанія, вже враховують оцінку впливу для всіх типів проектів НПА. У нашій державі, незважаючи на існуючі формальні вимоги щодо оцінки впливу проектів НПА, спостерігається відсутність системного та ефективного підходу до цього питання. Зокрема, відсутня системна робота по оцінці впливу на основі об'єктивних даних та наукових досліджень призводить до низької якості законодавчого регулювання. Важливо активно вдаватися в процес визначення ефективних стратегій та рішень для вирішення цих проблем, спираючись на досвід та практики успішних європейських країн у галузі оцінки впливу НПА на суспільство.

20 вересня 2023 року набув чинності Закон України №3354-IX «Про правотворчу діяльність», прийнятий Верховною Радою України 24 серпня 2023 року (законопроект реєстр. №5707). Головна мета цього закону - систематизація та удосконалення правотворчих процесів в Україні [2]. Прийняття цього законодавчого акту було спрямоване на забезпечення більшої зрозумілості та ефективності законодавчих процесів, а також регулювання діяльності та взаємин, пов'язаних із плануванням, розробкою, прийняттям та застосуванням НПА, а також контроль за їх виконанням. Варто зазначити, що з 20 вересня 2023 року розпочався термін у 6 місяців для представлення Кабінетом Міністрів законопроекту щодо лобізму та лобістської діяльності. Відповідна обов'язкова норма визначена заключними положеннями нового закону [2].

Закон України відіграє ключову роль у трансформації системної основи для подальшого розвитку української юридичної практики у відповідності до вимог ЄС. На це вказує те, що у пункті 1 частини 1 статті 3 Закону нарешті законодавчо визначає принцип верхо-

венства права, що застосовується до всіх сфер законодавства [2]. Цей принцип є універсальною цінністю правової системи ЄС і охоплює низку важливих аспектів: законність, юридична визначеність, запобігання зловживанню повноваженнями, рівність перед законом та недискримінація, а також гарантує доступ до правосуддя. До прикладу, при складанні процесуального документа адвокату зручніше використовувати визначену норму права, аніж спиратися на положення правової доктрини. Ця цитата може також слугувати вихідною точкою для обґрунтування застосування практики Європейського суду з прав людини в рамках статті 6 Конвенції про захист прав людини та основних свобод [4].

Зазначеним Законом також встановлюються та детально розкриваються ще деякі засади правотворчої діяльності, які відповідають ідейному наповненню універсальних цінностей ЄС. Серед них - принципи системності та комплексності, пропорційності, а також ресурсної забезпеченості.

У законі і впроваджено єдиний категорійно-понятійний апарат, а також чітко визначено такі поняття, як «норма», «закон», «кодекс», «нормативно-правовий акт». Крім того, введено ієрархічну систему НПА, що ґрунтується на їхній юридичній силі. Це сприяє ясності та структурованості правового середовища, а також забезпечує консистентність у застосуванні законодавства.

Зокрема, частиною 2 статті 19 Закону в Україні встановлено наступну ієрархію нормативно-правових актів [2]:

1. Конституція України.
2. Чинні міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.
3. Закони.
4. Постанови Верховної Ради України, укази Президента України.
5. Постанови Кабінету Міністрів України, нормативно-правові акти Національного банку України.
6. Накази міністерств.
7. Нормативно-правові акти інших державних органів.
8. Постанови Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Ради міністрів Автономної Республіки Крим.
9. Акти обласних державних адміністрацій.
10. Накази міністерств Автономної Республіки Крим.
11. Акти Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

12. Акти районних державних адміністрацій.

13. Акти органів місцевого самоврядування.

Варто наголосити, що найважливішими аспектами, що віддзеркалюють стандарти ЄС для правозастосовчої діяльності є ті положення Закону, які визначають принципи дії НПА у часі, просторі, відносно різних суб'єктів, а також механізми подолання правових прогалин та урегулювання колізій між нормами права. Ці положення надають правозастосовчим органам чіткі вказівки щодо того, як ефективно застосовувати норми законодавства в різних контекстах. Вони визначають порядок та умови застосування законів в різні періоди часу, на різних територіях та до різних осіб чи груп суб'єктів та допомагають вирішувати ситуації правового невизначення чи конфлікту, що можуть виникнути у процесі застосування законодавства, забезпечуючи консистентність і стабільність в правовій системі.

У контексті подолання правових колізій, що, мабуть, є найбільш практично значущим аспектом розглядуваного Закону, законодавець виокремлює два їх типи:

- протиріччя виникають у зв'язку з колізіями норм права в нормативно-правових актах рівної юридичної сили.

- невідповідності виникають у зв'язку з колізіями норм права в нормативно-правових актах різної юридичної сили [2].

Колізії, такі як протиріччя або невідповідності між нормами права у нормативно-правових актах, що стосуються одних і тих самих суспільних відносин, будуть подолані за таких умов:

1. Якщо виникає колізія між кодексом і первинним законом, пріоритет у застосуванні має норма права, яка міститься у кодексі, якщо інше не передбачено в цьому кодексі.

2. При виявленні колізії між нормативно-правовими актами різної юридичної сили, перевагу в застосуванні мають норми, які включені у нормативно-правовий акт з вищим рівнем юридичної сили.

3. При виявленні колізії між нормативно-правовими актами рівної юридичної сили, перевагу в застосуванні отримують норми, які включені у нормативно-правові акти спеціального законодавства України або норми, що зазначені у нормативно-правових актах, які набрали чинності пізніше.

Додатково, закон також встановлює особливості планування правотворчої діяльності, зокрема в розробці проектів законів. Ним передбачено впровадження механізмів для

юридичного прогнозування та уточнення процедур підготовки проектів НПА. Ці аспекти спрямовані на створення систематичного та ефективного підходу до розробки законодавчих актів [2].

Визначення особливостей у плануванні правотворчості дозволяє оптимізувати процес створення законів, забезпечуючи якість та зручність у використанні нових норм. Впровадження механізмів юридичного прогнозування вказує на важливість передбачення можливих юридичних наслідків при прийнятті нових законів. Такі новації сприяють стабільності та відповідальності у процесі правотворчої діяльності на прикладі країн ЄС.

На нашу думку особливо цінним є також виокремлення положення пункту 2 частини 2 статті 19 Закону, яке закріплює, що «чинні міжнародні договори мають на території України вищу юридичну силу, ніж НПА, зазначені у пунктах 3–13 цієї частини, і є обов'язковими до виконання на території України» [2]. З іншого боку, це означає, що міжнародний договір має більший правовий вплив, ніж, наприклад, Кримінальний процесуальний кодекс України. Зокрема, Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод вважається «сильнішою» за КПК.

Так, Відповідно до статті 9 Конституції України, а також статті 1 Кримінального процесуального кодексу, міжнародний договір вважався складовою частиною національного законодавства [5,6]. Однак, на практиці слідчий або прокурор міг стверджувати, що, крім кодексу, для нього «нічого іншого не існує». Відтепер адвокати отримали значущий аргумент, який підсилює їхню позицію в цьому питанні.

Цікавим з професійної точки зору є положення, яке стосується правового моніторингу. Воно розглядаються як систематична та комплексна діяльність суб'єктів правотворчості, спрямована на спостереження, аналіз та оцінку законодавства під час його реалізації з метою його удосконалення та прогнозування розвитку. Також додається розгляд способів здійснення моніторингу, використання його результатів, особливостей моніторингу актів, включених до Єдиного державного реєстру НПА, і результатів узагальнення судової практики, аналізу судової статистики, що фактично виконує роль «фільтра» в правотворчій діяльності, передумови його ефективності та результативності, уніфікації практики правозастосування. Інноваційні положення щодо правового моніторингу вже протягом значного часу є складовою частиною законодавства

багатьох країн Європи, що представляють собою своєрідний стандарт юридичної практики.

Новий закон передбачає можливість суду застосовувати аналогію закону або аналогію права для подолання правових прогалів у випадках, що передбачені законом. Аналогія закону використовується шляхом застосування положень закону, який регулює подібні суспільні відносини до не врегульованих суспільних відносин. Аналогія права застосовується шляхом застосування загальних принципів права до суспільних відносин, що не врегульовані нормативно-правовими актами.

Проте аналогія закону або аналогія права не можуть використовуватися для визначення повноважень, меж дій органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових осіб, а також для притягнення особи до юридичної відповідальності.

Крім того, новий закон визначає судову практику як одне з джерел інформації та даних, необхідних для оцінки нормативно-правових актів. Верховний Суд, на підставі аналізу судової статистики та узагальнення судової практики, може звертатися до суб'єкта правотворчої діяльності з пропозицією стосовно прийняття, внесення змін, зупинення або дострокового відновлення дії структурного елемента відповідного нормативно-правового акту, а також визнання його таким, що втратив чинність.

Відповідно до закону, також вносяться зміни до Кодексу адміністративного судочинства, що стосуються процедур, пов'язаних з визнанням нормативно-правових актів протиправними або скасуванням індивідуальних актів [7].

Відповідно до цих змін, у разі визнання судом нормативно-правового акту або скасування індивідуального акту як протиправних і нечинних, суд може винести рішення, яке зобов'язує відповідальний суб'єкт владних повноважень здійснити необхідні заходи для відновлення прав, свобод чи інтересів особи, що звернулася до суду для захисту своїх прав та інтересів.

В законі зазначено, що суд може призупинити дію нормативно-правового акту або окремого його елемента з метою забезпечення позову, згідно з процедурою, визначеною у Кодексі адміністративного судочинства України (за винятком законів).

У випадку, коли припинення дії нормативно-правового акта відбувається на основі судового рішення, його дія припиняється з моменту, коли відповідне рішення суду набирає законної сили.

Закон набув чинності, проте вступає в дію лише через рік після завершення періоду воєнного стану. Тим не менше, визначення та підходи, які були формалізовані цим Законом раніше існували в правовій доктрині і вже можуть використовуватися у правозастосовчій практиці.

Відтак, навіть до повного введення Закону в дію, його ключові визначення та правові підходи стають доступними для застосування у судовій та правозастосовчій діяльності. Це надає можливість використовувати нововведення та враховувати їх у рішеннях, сприяючи більш швидкому та ефективному впровадженню змін, які передбачені даним Законом.

Висновки. Підсумовуючи усе викладене вище, зауважимо, що Закон України націлений на гарантування розробки якісних проєктів нормативно-правових актів. Він сприяє максимальному залученню до процесу правотворчості як кваліфікованих фахівців, так і представників громадських організацій. Метою закону є формування законодавства Укра-

їни як системи нормативно-правових актів, яка організована та ієрархічно побудована. Ці акти відповідають європейським і світовим стандартам як за змістом, так і за юридико-технічним рівнем, що в свою чергу призводить до забезпечення адекватного рівня захисту прав і свобод громадян України.

Важливим аспектом є процес втілення цих цінностей у правотворчій діяльності України, яка активно працює над адаптацією європейських стандартів та норм у своє законодавство.

Це проявляється у прийнятті законів, спрямованих на захист прав людини, розвиток демократичних інститутів, боротьбу з корупцією та зміцнення правового державного ладу.

У процесі наукової розвідки з'ясовано, що універсальні цінності Європейського Союзу активно втілюються в правотворчій діяльності, яка постійно еволюціонує для забезпечення їх захисту і підтримки, і це є ключовим фактором у зміцненні демократії, прав людини та правового державного ладу в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Угода Про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення: 04.02.2024).
2. Про правотворчу діяльність: Закон України від 24.08.2023 р. №3354-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text> (дата звернення: 04.02.2024).
3. Прес-служба Апарату Верховної Ради України від 08 червня 2021 р. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Novyny/209945.html> (дата звернення: 06.02.2024).
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: з поправками, внесен. відповідно до положень Протоколів №№ 11 та 14 з Протоколами №№ 1, 4, 6, 7, 12 та 13). Право України. 2010. № 10. С. 215–233.
5. Конституція України: Основний Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 01.02.2024).
6. Кримінальний процесуальний кодекс України: затв. Законом України від 13.06.2012 р. № 4651-VI. Верховна Рада України: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-1775> (дата звернення: 11.02.2024).
7. Кодекс адміністративного судочинства України: закон України від 06.07.2005р. №2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15> (дата звернення: 11.02.2024).
8. Яковюк І.В. Правові основи інтеграції до ЄС: загальнотеоретичний аналіз: монографія. Харків: Право, 2013. 760 с. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/11813/1/Yakoviuk_2013.pdf (дата звернення: 11.02.2024).
9. Гриценко В. Г., Соболь Є. Ю., Рябовол Л. Т., Кондратенко В. М., Мілова Т. М. Інтеграція правової системи України в Європейський простір: стан та шляхи розвитку: монографія. Кропивницький: Полімед-Сервіс, 2018. 336 с. URL: <https://rep.dnuvs.ukr.education/items/409755d0-0526-4662-a6a0-6bdcb2aa389e> (дата звернення: 12.02.2024).
10. Берестень А.В. Європейська інтеграція України як чинник трансформації юридичної практики (теоретико-правовий аспект). Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право». 2023р. №35. С. 8-14. DOI: <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2023-35-01> (дата звернення: 01.02.2024)..

Стаття надійшла до редакції 20.02.2024

Стаття рекомендована до друку 27.03.2024

A. V. BERESTEN

PhD student, Faculty of Law

E-mail: avberesten@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-6148-3453>

V. N. Karazin Kharkiv National University
Kharkiv, 61022, Svobody square, 4

UNIVERSAL VALUES OF THE EUROPEAN UNION AS LEGAL STANDARDS IN LEGISLATIVE ACTIVITY IN UKRAINE (THEORETICAL-LEGAL ASPECT)

ANNOTATION. *Introduction.* This article is dedicated to a scientific-practical analysis of the provisions of the Law of Ukraine dated August 24, 2023, No. 3354-IX "On Legislative Activity" (hereinafter referred to as the Law), which regulates social relations in the sphere of legislative activity in Ukraine in the context of Eurointegration. Specifically, it addresses activities and regulation related to planning, development, adoption (issuance), application of normative legal acts, and legal monitoring. The article provides an analysis of individual provisions of the law, legal and organizational principles of legislative activity, methods, and the sequence of its implementation, as well as the elimination of gaps and conflicts in normative legal acts.

Summary of the main results of the study. The study's main findings reveal that the Law establishes the framework for legislative activity in Ukraine "from beginning to end," including the delineation of stages in developing draft laws. Specifically, it stipulates that a draft legislative act should be developed based on the concept of the legislative act project. This concept reflects a fundamental approach to regulating social relations, the purpose and objectives of legal regulation, new rights and obligations of legal participants, as well as anticipated socio-economic and other consequences of its implementation upon adoption (issuance) of the legislative act, etc.

Conclusion. The departure from the Soviet principle of monopoly on legislative activity entails expanding the circle of subjects who, in accordance with the Constitution and laws of Ukraine, have the right to adopt legislative acts. This also necessitates public oversight of the aforementioned process, requiring a conceptual reconsideration of legal practice in the legislative activity process in Ukraine. Problems related to organizational and legal support have a negative impact on human rights and freedoms, the efficiency of legislative subjects' work, and the overall perfection of the legislative system. This underscores the urgent need for legislative regulation of legislative activity in Ukraine to avoid negative consequences for society and ensure the effective functioning of the country's legal system.

KEY WORDS: *law, legislation, legislative activity, legal practice, legal technique, eurointegration, sustainability*

REFERENCES

1. Association Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their member states, on the other hand, dated June 27, 2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (date of application: 02/04/2024) (in Ukrainian).
2. Regarding legislative activity: Law of Ukraine dated August 24, 2023 No. 3354-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text> (accessed: 04.02.2024) (in Ukrainian).
3. Press service of the Office of the Verkhovna Rada of Ukraine dated June 8, 2021. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Novyny/209945.html> (accessed: 06.02.2024) (in Ukrainian).
4. Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms: as amended in accordance with the provisions of Protocols Nos. 11 and 14 with Protocols Nos. 1, 4, 6, 7, 12 and 13. Law of Ukraine. 2010. No. 10. P. 215–233 (in Ukrainian).
5. Constitution of Ukraine: Fundamental Law dated June 28, 1996 No. 254к/96-BP. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (accessed: 01.02.2024) (in Ukrainian).
6. Criminal Procedure Code of Ukraine: approved by Law of Ukraine dated June 13, 2012 No. 4651-VI. Verkhovna Rada of Ukraine: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-1775> (accessed: 11.02.2024) (in Ukrainian).
7. Code of Administrative Judicial Procedure of Ukraine: Law of Ukraine dated July 6, 2005 No. 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15> (accessed: 11.02.2024) (in Ukrainian).
8. Yakovyuk I.V. (2013) Legal Foundations of Integration into the EU: General Theoretical Analysis: Monograph. Kharkiv: Pravo, 2013. 760 p. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/11813/1/Yakoviyk_2013.pdf (accessed: 11.02.2024) (in Ukrainian).
9. Hrytsenko V.G. Sobol Ye.Yu., Riabovol L.T., Kondratenko V.M., Milova T.M. (2018) Integration of the Legal System of Ukraine into the European Space: Current State and Development Paths: Monograph. Kropyvnytskyi: Polimed-Service, 2018. 336 p. URL: <https://rep.dnuvs.ukr.education/items/409755d0-0526-4662-a6a0-6bdbcb2aa389e> (accessed: 12.02.2024) (in Ukrainian).
10. Beresten A.V. (2023) European Integration of Ukraine as a Factor of Legal Practice Transformation (Theoretical-Legal Aspect). The Journal of V.N. Karazin Kharkiv National University, Series «Law» No. 37. P. 8-14. DOI: <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2023-35-01> (accessed: 01.02.2024) (in Ukrainian).

The article was received by the editors 20.02.2024

The article is recommended for printing 27.03.2024